

Socialförvaltningen
Maria Gustafsson
0171-625190
maria.gustafsson-soc@enkoping.se

Socialnämnden

Tillsynsplan för alkoholtillsyn och tillsyn inom tobaksområdet i Enköping år 2023

Under de två första månaderna av år 2022 planerades ingen tillsyn in på grund av covid 19 och den stora smittriskan.

Restauranger/Serveringsställen

I Enköpings kommun finns den 14 november totalt 50 permanenta serveringstillstånd, varav 45 är serveringstillstånd till allmänheten och 5 avser serveringstillstånd till slutna sällskap. Utöver detta kommer antagligen ansökningar att inkomma om tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten och till slutna sällskap.

I tillståndshandläggningen finns tre viktiga moment vad gäller tillsyn (förebyggande- inre- och yttre tillsyn)

Förebyggande tillsyn:

- Utbildning för serveringspersonal i Ansvarfull alkoholserving planerar vi att genomföra under året 2023 i samarbete med andra kommuner.
- Krögarträffar med syfte att informera tillståndshavare om aktuell lagstiftning sker cirka 2 ggr/år. Vid dessa träffar medverkar även övriga myndigheter såsom polis, räddningstjänst, skatteverket, miljö/livsmedelsinspektör. På dessa möten sker en ömsesidig dialog mellan krögarna och oss tjänstemän.
- Vi inbjuder de som planerar att ansöka om serveringstillstånd till möte där vi informerar om vad som krävs av dem enligt alkohollagen samt om utredningsförfarandet. Vid en nyansökan träffar vi alltid sökanden för att bland annat ge denna information samt skapa en god kontakt.

Inre tillsyn:

Kontroll att tillståndshavare uppfyller kraven enligt alkohollagen.

- En rutinmässig inre tillsyn sker fyra gånger under året på alla tillståndshavare. Denna förfrågan sker hos Skatteverket avseende skatteform, beslutade arbetsgivaravgifter och momsregistrering.
- En förfrågan sker till polismyndigheten fyra gånger under året avseende vandelsprövning av bolagsföreträdare, såväl kontroll i belastningsregistret som i misstankeregistret.
- En inre tillsyn med "Begäran om uppgifter-Inre tillsyn" skickas till Skatteverket en gång per år för respektive tillståndshavare och dess företrädare. Där ser man om bolaget har F-skatt, eventuella omprövningsbeslut för moms eller arbetsgivaravgifter samt beslut om kontrollavgift. För både bolaget och dess företrädare ser man antal betalningsuppsättningar/-krav, aktuell betalningsuppsättning/-krav samt aktuell och restförd skatteskuld hos Kronofogden.

Återkoppling sker till tillståndshavare vid oklarheter eller någon form av avvikelse. Vid anmärkning i belastningsregistret sker alltid en återkoppling. Vid större avvikelser eller anmärkningar öppnas ett tillsynsärende på tillståndshavaren där situationen utreds närmare och där tillståndshavaren får möjlighet att ge sin förklaring på saken. Ett tillsynsärende mynnar ut i ett beslut att antingen utdela en sanktion (erinran, varning eller återkallelse) vilket socialnämnden beslutar. Om erinran anses vara en för stark åtgärd avslutar handläggaren ärendet utan åtgärd.

Yttre tillsyn:

Tillsyn sker i samråd med polismyndigheten.

- Alla tillståndshavare ska få minst ett tillsynsbesök/år men tillsyn sker oftare på restauranger/dansställen med ungdomlig publik och senare serveringstid.
- Vid tillsynen kontrolleras ordning och nykterhet, legitimationskontroll, matutbud, marknadsföring och kontroll att serveringsansvariga finns på plats. Kontroll av dryckesförråd kan även utföras för att se om illegal dryckeshantering sker.

Fokus på tillsynen är främst ordning och nykterhet. I vårt förebyggande arbete koncentrerar vi oss på att informera om konsekvenserna av att servera alkoholdrycker till underåriga både avseende konsekvenser för de unga samt för

de serveringsansvariga. Ett annat viktigt fokus är att se till att ingen överservering förekommer.

Inför tillsynstillfället samlas samtliga samverkande myndigheter (räddningstjänsten, miljö- och byggnadsnämnden, skatteverket, polismyndigheten) och planerar tillsynen mer detaljerat. Där tas det upp om det är något speciellt som händer vid de olika tillsynsobjekten och om man ska fokusera på något särskilt vid tillsynen.

Muntlig återkoppling till krögare eller serveringsansvarig sker om möjligt i direkt anslutning till besöket. Dokumentation sker i form av tillsynsprotokoll där kopia skickas till tillståndshavaren. Efter tillsynen, om felaktigheter eller oklarheter i hanteringen uppmärksammats, sker ett möte med restaurangansvarig/ tillståndshavare hos kommunen. Mötet sker i syfte att förebygga och korrigera verksamheten utifrån lagstiftningens krav. Dessa felaktigheter och oklarheter kan innebära att fler tillsyner görs på det aktuella stället. Vid allvariga eller återkommande brister öppnas ett tillsynsärende vilket kan leda till att socialnämnden meddelar en sanktion till tillståndshavaren (erinran, varning eller återkallelse).

Vid vissa förändringar inom serveringstillståndet som till exempel ändring i lokal eller ägarförhållandet ska tillståndshavaren anmäla denna förändring till kommunen. Detta medför att tillsyn och kontroll av denna förändring genomförs. Dessutom sker rådgivning och information om alkohollagens tillämpning till krögare vid spontana besök på restaurangen eller när krögaren kontaktar handläggaren.

Planerad yttre tillsyn under 2023

Under januari månad gör vi en planering för vårens tillsyner tillsammans med andra berörda myndigheter. Vi gör tillsyn dagar, kvällar och nätter. Vid sena kvällar och nätter gör tillståndshandläggaren och polisen gemensamma tillsyner. Tillsyn vid serveringsställen som huvudsakligen drar yngre publik och/eller har sen öppettid är prioriterade och får fler antal tillsynsbesök. De serveringsställen där anmälningar kommit in runt former av störningar eller att misstanke om brister förekommit, sker återkommande och täta tillsynsbesök.

Vid varje inplanerat tillsynstillfälle besöks cirka 3-8 tillståndshavare och tillsynsbesöken dokumenteras sedan i den årliga tillsynsplanen. Under augusti månad gör vi en planering för höstens tillsyn även då tillsammans med övriga berörda myndigheter.

Sker en ansökan om tillfälligt tillstånd till allmänheten som väntas dra stor publik gör vi alltid tillsyn vid minst en av de aktuella dagarna, oftast alla dagar som evenemanget genomförs.

Försäljning av e-cigarett och folköl

Anmälan om försäljning ska skickas till kommunen innan försäljning påbörjas.

Den 14 november 2022 fanns 18 detaljhandlare som anmält försäljning av folköl. Det finns dessutom 11 detaljhandlare som anmält om försäljning av e-cigarett.

Försäljning av tobaksfria nikotinprodukter

En ny lag – Lagen om tobaksfria nikotinprodukter (2022:1257), trädde i kraft den 1 augusti 2022 vilket innebär att de som vill sälja tobaksfria nikotinprodukter måste anmäla detta till kommunen innan försäljningen påbörjas. En tobaksfri nikotinprodukt är en produkt utan tobak som innehåller nikotin för konsumtion. Dessa produkter kallas i vardagligt tal vitt snus, nikotinpåsar, tobaksfritt snus.

Den 14 november fanns 21 detaljhandlare som anmält om försäljning av tobaksfria nikotinprodukter

Försäljning av tobak

Lagen om tobak och liknande produkter (2018:2088), trädde i kraft den 1 juli 2019 vilket innebär att de som vill sälja tobak måste ansöka om tillstånd för detta.

Den 14 november 2022 fanns 26 detaljhandlare som beviljats tobakstillstånd.

Ett liknande utredningsförfarande som i ärenden om serveringstillstånd sker även i ansökan om tobakstillstånd.

I tillståndshandläggningen finns tre viktiga moment vad gäller tillsyn (förebyggande- inre- och yttre tillsyn)

Förebyggande tillsyn:

- Vi inbjuder de som planerar att ansöka om tobakstillstånd till möte där vi informerar om vad som krävs av dem enligt tobakslagen samt om utredningsförfarandet. Vid en nyansökan träffar vi alltid sökanden för att bland annat ge denna information samt skapa en god kontakt.

Inre tillsyn:

Kontroll att tillståndshavare uppfyller kraven enligt tobakslagen.

- En rutinmässig inre tillsyn sker maximalt fyra gånger under året på alla tillståndshavare. Denna förfrågan sker hos Skatteverket avseende skatteform, redovisade arbetsgivaravgifter och momsregistrering.
- En förfrågan sker till polismyndigheten maximalt fyra gånger under året avseende vandelsprövning av bolagsföreträdare, såväl kontroll i belastningsregistret som i misstankeregistret.
- En inre tillsyn med "Begäran om uppgifter-Inre tillsyn" skickas till Skatteverket en gång per år för respektive tillståndshavare och dess företrädare. Där ser man om bolaget har F-skatt, eventuella omprövningsbeslut för moms eller arbetsgivaravgifter samt beslut om kontrollavgift. För både bolaget och dess företrädare ser man antal betalningsuppsättningar/-krav, aktuell betalningsuppsättning/-krav samt aktuell och restförd skatteskuld hos Kronofogden.

Återkoppling sker till tillståndshavare vid oklarheter eller någon form av avvikelse. Vid anmärkning i belastningsregistret sker alltid en återkoppling. Vid större avvikelser eller anmärkningar öppnas ett tillsynsärende på tillståndshavaren där situationen utreds närmare och där tillståndshavaren får möjlighet att ge sin förklaring på saken. Ett tillsynsärende mynnar ut i ett beslut att antingen utdela en sanktion (föreläggande, förbud, varning eller återkallelse) vilket socialnämnden beslutar om.

Yttre tillsyn av tobak, e-cigarett, tobaksfria nikotinprodukter och folköl

Vid tillsyn av folköl, tobak, e-cigarett och tobaksfria nikotinprodukter kontrollerar och diskuterar vi med företrädarna vilka rutiner de använder sig av vid försäljningen (till exempel hur de kontrollerar ålder). Vi kontrollerar om det finns illegala varor i butiken. Har försäljningsstället ett uppdaterat och aktuellt egenkontrollprogram? Är marknadsföringen och placering av varor och skyltar förenligt med aktuell lag? Finns informationsdekaler om 18-årsgränsen och är de synligt placerade?

Muntlig återkoppling till företrädarna sker i direkt anslutning till besöket. Dokumentation sker i form av tillsynsprotokoll där kopia skickas till företrädaren.

Efter tillsynen, om felaktigheter eller oklarheter i hanteringen uppmärksammas sker ett möte med tillståndshavaren/detaljhandlaren hos kommunen. Mötet sker i syfte att förebygga och korrigera verksamheten utifrån lagstiftningens krav. Dessa felaktigheter och oklarheter kan innebära att fler tillsyner görs på det aktuella stället. Vid allvariga eller återkommande brister öppnas ett tillsynsärende vilket kan leda till att socialnämnden meddelar en sanktion till tillståndshavaren.

När det gäller folköl kan förbud eller varning meddelas. När det gäller tobak kan föreläggande, förbud, varning eller återkallelse meddelas. När det gäller e-cigarett kan föreläggande, förbud och varning meddelas. När det gäller tobaksfria nikotinprodukter kan föreläggande, förbud eller varning meddelas.

Planerad tillsyn under 2023

Målsättningen är att alla som säljer folköl, tobak, e-cigarett och tobaksfria nikotinprodukter ska få ett besök av kommunen varje år. Nya ställen avser vi att besöka senast tre månader efter inkommen anmälan/beviljad ansökan. Under 2023 planerar vi att avsätta cirka tolv dagar för tillsyn över denna försäljning. Utöver detta kommer tid att avsättas för den inre tillsynen. Vi kommer även i år att prioritera de försäljningsställen som ligger nära skolor eller andra barn- och ungdomsverksamheter, som fritidsgårdar och biografier.

Kommunen har ansvar att utföra tillsyn av rökfria miljöer. Enligt tobakslagen är rökning förbjuden bland annat på restauranger och andra serveringsställen, utom där servering sker utomhus. I de restauranger som har serveringstillstånd har genom åren skett en tillsyn av att dessa lokaler är rökfria. Under 2023 planerar vi att avsätta tre till fyra dagar till att även besöka de restauranger och caféer i Enköpings kommun som inte har serveringstillstånd.

Maria Gustafsson
Tillståndshandläggare